

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

ارتقاء رقابت‌پذیری عامل اصلی پیشرفت اقتصادها

ارتقاء سطح رقابت‌پذیری اقتصادها، عامل کلیدی در بهبود سطح استاندارد زندگی جوامع است و نتایج ارزیابی وضعیت رقابت‌پذیری کشورها نشان می‌دهد که به اقدامات عاجلی برای ارتقاء بهره‌وری و رشد، با هدف بهبود استانداردهای زندگی نیاز است. مجمع جهانی اقتصاد در آخرین گزارش خود در رابطه با شاخص رقابت‌پذیری جهان در سال ۲۰۱۹ اقدام به بررسی این شاخص در میان ۱۴۱ کشور نموده است. ایران در سال ۲۰۱۹ رتبه ۹۹ ام را در شاخص رقابت‌پذیری جهانی به خود اختصاص داده که جایگاه آن نسبت به سال ۲۰۱۸ ده پله تضعیف شده است. در میان ارکان اصلی ۱۲ گانه این شاخص، بهترین رتبه ایران متعلق به رکن اصلی اندازه بازار با اخذ رتبه ۲۱ ام جهان و بدترین رتبه ایران متعلق به رکن بازار کار با اخذ جایگاه ۱۴۰ ام جهان بوده است. گزارش حاضر ضمن ارائه یافته‌های گزارش اصلی به بررسی جایگاه ایران در میان این ارکان و مولفه‌های آن نیز می‌پردازد.

تهیه‌کننده: طاهره کرمی‌دستفانی

آذرماه ۱۳۹۸

مقدمه

مجمع جهانی اقتصاد که از سال ۱۹۷۹ هر ساله گزارش شاخص رقابت پذیری جهانی را منتشر می کند، در آخرین گزارش خود در سال ۲۰۱۹ اقدام به بررسی این شاخص در میان ۱۴۱ کشور نموده است. این کشورها حدود ۹۹ درصد از تولید ناخالص داخلی جهان را به خود اختصاص داده اند. شاخص رقابت پذیری جهانی حاصل ارزیابی ۱۰۳ مولفه جداگانه است که ۵۶ مولفه آن کیفی و ۴۷ مولفه کمی هستند. این مولفه ها از داده های سازمان های بین المللی و بر اساس نظرسنجی مجمع جهانی اقتصاد بدست آمده و در ۱۲ رکن نهادها، زیرساخت، انطباق ICT، ثبات اقتصاد کلان، سلامت، مهارت ها، بازار محصول، بازار کار، نظام مالی، اندازه بازار، پویایی کسب و کار و قابلیت نوآوری طبقه بندی شده است. شایان ذکر است در میان ۱۰۳ مولفه مورد بررسی از حیث کمی و کیفی بودن، برخی مولفه هایی که کمی عنوان شده اند، لزوماً توسط یک متغیر اندازه گیری نشده، بلکه بر اساس نتایج یک یا چند گزارش بین المللی استخراج شده اند. از جمله آن ها می توان به سرمایه اجتماعی اشاره کرد که امتیازدهی آن بر اساس شاخص جهانی رفاه لگاتوم است. شاخص جهانی رفاه لگاتوم عملکرد ملی را در سه حوزه انسجام اجتماعی و تعامل، شبکه های اجتماعی و خانوادگی، و مشارکت سیاسی و اعتماد نهادی اندازه گیری می کند.

مقایسه ۱۰۳ مولفه شاخص رقابت پذیری جهانی سال ۲۰۱۹ با ۹۸ مولفه های آن در سال ۲۰۱۸ نشان می دهد در سال ۲۰۱۹ تعداد ۶ مولفه جدید در شاخص رقابت پذیری سال ۲۰۱۹ (در رکن نهادها) اضافه شده که این مولفه ها عبارتند از نحوه اطمینان یابی دولت از ثبات محیط سیاستی، پاسخگویی موثر دولت در برابر تغییرات، سازگاری چارچوب قانونی با مدل های تجاری دیجیتال، چشم انداز بلندمدت دولت، تنظیم مقررات کارایی انرژی، تنظیم مقررات در حوزه انرژی تجدیدپذیر و تنظیم مقررات در حوزه انرژی تجدید پذیر. همچنین دو مولفه نیز در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ حذف شده اند که عبارتند از مولفه آینده گرایی دولت در رکن نهادها که در سال ۲۰۱۹ به عنوان نامگر بیان شده و خود دارای ۶ مولفه می باشد و مولفه بازبودن خدمات تجاری در رکن بازار محصول که در سال ۲۰۱۹ حذف شده است.

مهم ترین یافته های گزارش رقابت پذیری ۲۰۱۹

- همچنان ارتقاء سطح رقابت پذیری اقتصادها، عامل کلیدی در بهبود سطح استاندارد زندگی جوامع است. دستیابی به رشد اقتصادی باثبات، عامل خروج از فقر و محرک اصلی توسعه انسانی محسوب می شود. دستیابی به توسعه اقتصادی، سرنوشت از پیش تعیین شده ای نیست. برای آغاز و ثبات بخشی به فرآیند توسعه، نیاز به تلاش های کنش گرایانه است. نتایج ارزیابی وضعیت رقابت پذیری کشورها نشان می دهد که اقدامات عاجلی برای ارتقاء بهره وری و رشد، با هدف بهبود استانداردهای زندگی نیاز است.
- میانگین امتیاز شاخص رقابت پذیری ۲۰۱۹ برای ۱۴۱ کشور جهان، ۶۰٫۷ بوده یعنی فاصله با اقتصاد پیشرو حدود ۴۰ واحد است. در ۹ رکن از ۱۲ رکن شاخص، شکاف مزبور بیش از ۳۰ واحد است. اگرچه اقتصادهای پیشرفته در مقایسه با سایر کشورهای جهان وضعیت بهتری در شاخص دارند ولی در مجموع، فاصله امتیاز شاخص رقابت پذیری آنها با اقتصاد پیشرو هم ۳۰ واحد است. حتی فاصله رقابت پذیرترین اقتصاد جهان یعنی سنگاپور از اقتصاد پیشرو هم ۱۵ واحد است.
- بعد از گذشت یک دهه در فقدان اعمال روش هایی برای بهبود بهره وری، اقتصاد جهان آمادگی لازم برای رویارویی با رکود مجددی مشابه بحران ۲۰۰۸-۲۰۰۷ را ندارد. در شرایط فعلی اقتصاد جهان، سیاست گذاران

معاونت بررسی های اقتصادی

گزینه‌های کمتری برای مقابله با رکود احتمالی و مقابله با تضعیف تقاضا دارند. برخی از کشورها با تله نقدینگی روبرو هستند. در مقایسه با رکود ۲۰۰۷، مسائل ژئوپلیتیکی با چالش‌های بیش‌تری مواجه است و تنش‌های مزبور به همراه تنش‌های تجاری، به عدم قطعیت‌ها دامن زده که این مسئله باعث عقب‌کشیدن سرمایه‌گذاری و ایجاد شوک عرضه هم خواهد شد.

- سیاست‌گذاران می‌باید به جای صرف توجه به سیاست‌های پولی، به سایر سیاست‌ها در حوزه توسعه سرمایه‌گذاری و ایجاد مشوق‌هایی برای تجدید حیات رشد بهره‌وری تاکید کنند. اعمال سیاست‌های پولی انبساطی و غیرمتعارف باعث تزریق منابع انبوه نقدینگی شده (طی سالهای ۲۰۰۸ الی ۲۰۱۷ فقط ۴ بانک مرکزی مهم جهان بیش از ۱۰ تریلیون منابع تزریق کردند) در حالی که این اقدامات تأثیری بر رشد بهره‌وری نداشته است. اگرچه ممکن است تزریق منابع موجب جلوگیری از بروز اثرات منفی بحران‌ها شود ولی در عین حال کاهش بهره‌وری از مسیر تخصیص غیربهره‌مند و ناکارآمد سرمایه هم اتفاق می‌افتد. نرخ‌های بهره بسیار کم و حتی منفی به همراه موانع افزایش سرمایه، انگیزه بانکها را برای ارائه تسهیلات به کسب‌وکارها و بنگاه‌ها کاهش می‌دهد و در این میان بنگاه‌هایی که پتانسیل بهره‌وری بالایی دارند با محدودیت دسترسی به منابع لازم مواجه می‌شوند. اتکای بیش از حد به سیاست پولی، احتیاط مالی، فضای محدود مالی و یا افزایش سطح بدهی عمومی به معنی عدم استفاده کارآمد از سیاست مالی است که همین امر موجب کاهش سرمایه‌گذاری عمومی می‌شود. اعمال سیاست تحریک سرمایه‌گذاری اقدام مناسبی برای تجدید رشد در برخی اقتصادهای مواجه با کساد خواهد بود. شایان ذکر است سیاست مالی موردنظر در اینجا سیاستی است که سرمایه‌گذاری‌های تقویت‌کننده بهره‌وری را در حوزه زیرساخت، سرمایه انسانی و تحقیق و توسعه، ارتقاء دهد که این اقدام می‌تواند با اصلاحات ساختاری که باعث تسهیل نوآوری در بنگاه‌ها و توانمندسازی آنها برای پیشرفت می‌شود، تکمیل گردد. تشویق سرمایه‌گذاری سبز و سرمایه‌گذاری بیش‌تر در رابطه با روش‌های پشتیبانی اجتماعی هم زمینه را برای کربن‌زدایی اقتصاد و تسهیم بیش‌تر کامیابی فراهم خواهد ساخت.

- ایجاد توازن بین ادغام فن‌آوری و سرمایه‌گذاری در سرمایه انسانی به منظور افزایش بهره‌وری بسیار حائز اهمیت است. نوآوری و ایجاد فن‌آوری به عنوان بخش مهمی از یک اقتصاد به خودی خود چالش برانگیز است، اما دولت‌ها باید با رویکردی جامع از طریق سرمایه‌گذاری در سرمایه انسانی و کاهش اثرات منفی ناخواسته پیشرفت‌های فن‌آوری بر توزیع درآمد و انسجام اجتماعی، این تغییرات را تسهیل کنند. طبق فرآیند "تخریب خلاق"، خلاقیت باید تشویق، و تخریب باید مدیریت شود. مسائلی مانند افزایش عدم اطمینان نیروی کار، شکاف مهارت، تمرکز بیش از حد بر بازار، اثرات مخرب بر ساختار اجتماعی، حفره‌های نظارتی، موضوع اطلاعات حریم خصوصی و جنگ سایبری وجود دارند، اما تنها چند اثر منفی بالقوه وجود دارد که دولت باید آن را کاهش دهد. نتایج شاخص رقابت‌پذیری نشان می‌دهد که در بیشتر کشورها از جمله برخی از بزرگترین و نوآورترین آنها، حاکمیت فن‌آوری همگام با نوآوری پیش نمی‌رود. علاوه بر این، کشورها باید سازگاری استعدادها را بهبود بخشند. به عبارتی توانایی نیروهای کارشان را در کمک به فرآیند تخریب خلاق و مقابله با اختلالات آن تقویت کنند. همچنین سازگاری استعدادها نیاز به یک بازار کار با عملکردی مناسب دارد که بیش از توجه به شغل از کارکنان حمایت کند. شاخص رقابت‌پذیری نشان می‌دهد که در چندین کشور با قابلیت‌های نوآوری و فن‌آورانه مانند جمهوری کره، ایتالیا، فرانسه و ژاپن، توسعه ناکافی استعداد ممکن است منجر به پیامدهای منفی اجتماعی شود. اقتصادهای نوظهور با ظرفیت نوآوری در حال رشد مانند چین، هند و برزیل نیز باید ادغام در فن‌آوری و سرمایه‌گذاری در سرمایه انسانی خود را متوازن سازند.

معاونت بررسی های اقتصادی

- رقابت، برابری و ثبات باید مسیر پیش روی همه کشورها باشد؛ در شرایطی که تمرکز بر رشد اقتصادی بدون توجه یکسان بر رشد فراگیر و پایدار محیط زیست، عواقب وخیمی را برای کره زمین و بشریت به همراه داشته و بسیاری از اقدامات منجر به کاهش انسجام اجتماعی شده است، برنامه های زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی دیگر نمی توانند به طور جداگانه و به طور موازی دنبال شوند، بلکه باید در یک برنامه توسعه پایدار و فراگیر ادغام شوند. در این رویکرد، می توان با تطبیق رویکردهای جامع و بلندمدت با رشد اقتصادی، تعارض بین عوامل اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی را کاهش داد. درجات و سرعت بسیار متفاوت کشورها در استفاده از چنین رویکرد جامعی، منعکس کننده این است که کشورهایی که در سطوح مشابهی از رقابت هستند، به نتایج محیطی و اجتماعی بسیار متفاوتی دست می یابند.
- کشورهایی که سرمایه انسانی قوی تر، زیرساخت های توسعه یافته تر و ظرفیت بیشتری برای نوآوری دارند، به احتمال زیاد، بیشتر از ترکیب انرژی سبز استفاده می کنند. اما باید توجه کرد که در نهایت موفقیت کشورها به انتخاب سیاست آن ها بستگی دارد. چهار حوزه سیاست های رشد پایدار به شرح زیر است:
 - باز بودن و همکاری بین المللی کشورها می تواند منجر به ایجاد راه حل های مشترک برای تغییر اقلیم و گذار به یک اقتصاد جهانی شود.
 - حذف یارانه در سوخت های فسیلی و اجرای طرح های جسورانه قیمت گذاری کربن باید با اقداماتی در جهت به حداقل رساندن هزینه های بالقوه اجتماعی این اصلاحات همراه شود. تعدیل خارجی قیمت ها می تواند سرمایه گذاری ها را به سمت پروژه های سبز هدایت کند.
 - برای توسعه فن آوری های جدید و غلبه بر محدودیت های فنی، افزایش سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه ادر حوزه انرژی سبز مورد نیاز است. انجام سرمایه گذاری های عمومی مستقیم و مشوق های مالیاتی می تواند اثر این اقدامات را چند برابر کند.
 - تدارکات عمومی سبز می تواند بازارها را برای محصولات و خدمات نوآورانه تقویت کند.
- با وجود نجات میلیون ها نفر از مردم از فقر به ویژه در اقتصادهای در حال توسعه، طی چند دهه گذشته، نابرابری درآمد در هر دو اقتصادهای پیشرفته و نوظهور افزایش یافته که عمده ترین دلیل آن جهانی سازی و فن آوری است. جهانی سازی با انتقال مشاغل کم مهارت در بخش های با بهره وری بالا از اقتصادهای پیشرفته به کشورهای در حال توسعه و نوظهور، نابرابری را در کشورها افزایش داده است. این فناوری با کاهش تقاضا برای مشاغل کم مهارت و پاداش دادن به مشاغل با مهارت بالا به صورت نامتناسب، بر نابرابری تأثیر گذاشته است. اما دلایل دیگری نیز وجود دارد. این دلایل عبارتند از: افزایش تمرکز بازار، کاهش در سرمایه گذاری هایی که منجر به بهره وری عمومی و خصوصی می شود و نابرابری در فرصت هایی که تحرک اجتماعی را محدود می کند. مداخلات سیاسی کشورها تنها در صورتی موثر است که بر روی عواملی باشد که می توانند منجر به بهبود بهره وری شده و در عین حال نابرابری ها را همزمان کاهش دهند. در واقع می توان گفت نابرابری نتیجه انتخاب سیاست است. چهار حوزه که کشورها می توانند به آن وارد شوند، عبارتند از:
 - افزایش برابری فرصت ها از طریق بکارگیری سیاست های خانواده (مرخصی والدین و دسترسی به مراقبت با کیفیت از کودک)، دسترسی عادلانه به سیستم های آموزش با کیفیت، دسترسی یکسان به مراقبت های بهداشتی با کیفیت، فرآیندهای شایسته سالاری برای دسترسی به مشاغل منصفانه و

معاونت بررسی های اقتصادی

شرافتمندانه و شبکه‌های امن اجتماعی برای پناه دادن خانواده‌هایی که از سختی‌های موقتی برخوردار هستند می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد جامعه‌ای عادلانه‌تر و مرفه‌تر شوند.

- سیستم‌های مالیاتی و ترکیب آنها همراه با ایجاد حمایت‌های اجتماعی باید امکان توزیع عادلانه درآمد را بدون تأثیر زیاد بر فعالیت اقتصادی یا بهره‌وری فراهم کند. راه‌حل‌های ارائه شده در مورد مالیات بر شرکت‌ها باید پیچیدگی‌های بین‌المللی مالیات، اهمیت روز افزون دارایی‌های نامشهود و اقتصاد دیجیتال را نیز در نظر بگیرند.
- در کشورهایی که انحراف مالی وجود دارد، سیاست‌های مالی هدفمند از طریق سرمایه‌گذاری‌های مبتنی بر بهره‌وری در زیرساخت‌ها، آموزش و نوآوری می‌تواند رشد بهره‌وری را احیا کرده، از اشتغال حمایت کند و تقاضای کل را گسترش دهد.

وضعیت ایران در شاخص رقابت‌پذیری جهانی

ایران در سال ۲۰۱۹ رتبه ۹۹ام را در شاخص رقابت‌پذیری جهانی به خود اختصاص داده که جایگاه آن نسبت به سال ۲۰۱۸ ده پله تضعیف شده است (رتبه ایران در سال ۲۰۱۸ برابر با ۸۹ بوده است). امتیاز ایران نیز در این شاخص در سال ۲۰۱۹ برابر با ۵۳ بوده که با کاهش نسبت به امتیاز سال ۲۰۱۸ (امتیاز ۵۴٫۹) مواجه شده است.

مطابق جدول ۱، بهترین رتبه ایران در میان ۱۲ رکن شاخص رقابت‌پذیری ۲۰۱۹ متعلق به رکن "اندازه بازار" (رتبه ۲۱ام جهان) و پس از آن رکن "قابلیت نوآوری" (رتبه ۷۱ام جهان) و رکن "سلامت" (رتبه ۷۲ام جهان) بوده است. بدترین رتبه ایران نیز در رکن بازار کار بوده که ایران جایگاه ۱۴۰ امین کشور (در میان ۱۴۱ کشور) را به خود اختصاص داده است. پس از آن، ایران به ترتیب در ارکان "ثبات اقتصاد کلان" (رتبه ۱۳۴ام)، "بازار محصول" (رتبه ۱۳۳ام) و "پویایی کسب‌وکار" (رتبه ۱۳۲ام) بدترین جایگاه را در شاخص رقابت‌پذیری جهانی سال ۲۰۱۹ از آن خود کرده است.

مطابق گزارش مجمع جهانی اقتصاد در سال ۲۰۱۹، در میان ارکان ۱۲ گانه مورد بررسی، امتیاز ایران نسبت به سال ۲۰۱۸ در ۸ رکن تضعیف شده و در ۴ رکن بهبود یافته است که در جداول ۲ و ۳ به ترتیب بیشترین بهبود و بیشترین تضعیف نشان داده شده‌اند. بیشترین بهبود امتیاز ایران در شاخص رقابت‌پذیری سال ۲۰۱۹ متعلق به رکن انطباق ICT بوده و بیشترین تضعیف امتیاز ایران نیز متعلق به رکن ثبات اقتصاد کلان بوده است.

جدول ۱- وضعیت ایران در شاخص رقابت پذیری سال ۲۰۱۹ به تفکیک ارکان شاخص

ارکان شاخص	رتبه سال ۲۰۱۹	امتیاز ۲۰۱۹	امتیاز ۲۰۱۸	بهبود امتیاز	تضعیف امتیاز
اندازه بازار	21	74.1	74.5		↓
قابلیت نوآوری	71	38	37.6	↑	
سلامت	72	80.4	77.5	↑	
زیرساخت	80	64.8	65.4		↓
انطباق ICT	84	50.8	47.6	↑	
مهارت ها	92	57.2	57	↑	
نهادها	120	42.5	43.5		↓
نظام مالی	123	47.5	52.5		↓
پویایی کسب و کار	132	44.3	50		↓
بازار محصول	133	41.6	42		↓
ثبات اقتصاد کلان	134	52.2	66.9		↓
بازار کار	140	41.3	43.1		↓

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

جدول ۲- بیشترین بهبود ارکان شاخص رقابت پذیری ۲۰۱۹ ایران در مقایسه با سال ۲۰۱۸

بیشترین بهبود	میزان بهبود در امتیاز	بیشترین بهبود	میزان بهبود در امتیاز
انطباق ICT	3.2	قابلیت نوآوری	0.4
سلامت	2.9	مهارت ها	0.2

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

جدول ۳- بیشترین تضعیف ارکان شاخص رقابت پذیری ۲۰۱۹ ایران در مقایسه با سال ۲۰۱۸

بیشترین تضعیف	میزان تضعیف امتیاز	بیشترین تضعیف	میزان تضعیف امتیاز
ثبات اقتصاد کلان	-14.7	نهادها	-1
پویایی کسب و کار	-5.7	زیرساخت	-0.6
نظام مالی	-5	بازار محصول	-0.4
بازار کار	-1.8	اندازه بازار	-0.4

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

معاونت بررسی های اقتصادی

در میان مولفه‌های این شاخص، بهترین رتبه ایران متعلق به مولفه برتری موسسات تحقیقاتی (در رکن قابلیت نوآوری) بوده که ایران رتبه ۱۵ ام جهان را در این مولفه به خود اختصاص داده است. بدترین رتبه نیز متعلق به مولفه نسبت کفایت سرمایه در رکن نظام مالی و تعرفه های تجاری در رکن بازار محصول بوده که ایران در ضعیف‌ترین جایگاه میان کشورهای جهان با رتبه ۱۴۱ ام قرار گرفته است.

در ادامه به بررسی جایگاه ایران در میان ارکان اصلی و مولفه‌های شاخص رقابت پذیری جهانی سال ۲۰۱۹ پرداخته می‌شود. جدول ۴ و ۵ بیست مولفه شاخص رقابت پذیری را که ایران دارای بهترین و بدترین وضعیت به لحاظ جایگاه در میان سایر کشورهای جهان است، نشان می‌دهد.

جدول ۴- بیست مولفه برتر ایران در شاخص رقابت‌پذیری سال ۲۰۱۹ به لحاظ جایگاه در میان سایر کشورهای جهان

رتبه	مولفه	ردیف	رتبه	مولفه	ردیف
52	کارایی خدمات قطارها	11	15	برتری موسسات تحقیقاتی هر کشور در جهان	1
53	تعداد درخواست‌های ثبت نشان تجاری (نسبت به میلیون نفر جمعیت)	12	16	تنظیم مقررات بهره‌وری انرژی	2
57	امید به تحصیل (سال)	13	18	تولید ناخالص داخلی (بر حسب برابری قدرت خرید میلیارد دلار)	3
59	تامین اعتبار داخلی برای بخش خصوصی (درصدی از GDP)	14	32	هزینه شروع یک کسب و کار (بر اساس درصد از سرانه درآمد ناخالص ملی)	4
61	میانگین سال های تحصیل (سال)	15	41	شبکه اتصال بندر با خطوط کشتیرانی جهان	5
61	میزان تسلط بازار بنگاه‌ها	16	42	اتصال جاده های داخلی	6
64	پویایی بدهی	17	42	انتشارات علمی	7
67	تراکم خطوط ریلی (بر اساس کیلومتر در هر ۱۰۰۰ کیلومتر مربع)	18	47	تنظیم مقررات انرژی‌های تجدیدپذیر	8
68	قرار گرفتن در معرض آب آشامیدنی غیر سالم (بر اساس درصد از جمعیت)	19	49	شبکه اتصال خطوط هوایی با جهان	9
68	تعداد کاربران اینترنت (درصد از جمعیت بزرگسال)	20	51	سرمایه اجتماعی	10

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

جدول ۵- بیست مولفه ایران با بدترین جایگاه در میان سایر کشورهای جهان به لحاظ شاخص رقابت‌پذیری سال ۲۰۱۹

رتبه	مولفه	ردیف	رتبه	مولفه	ردیف
136	آزادی مطبوعات	11	141	نسبت کفایت سرمایه قانونی بانک ها (سهام از مجموع دارایی‌های موزون شده به ریسک)	۱
135	اتکا به مدیران حرفه‌ای	12	141	تعرفه‌های تجاری (بر اساس درصد از عوارض گمرکی)	2
135	تورم	13	139	سهولت استخدام نیروی کار خارجی	3
134	همکاری ذینفعان در نوآوری (درون‌بنگاهی، بین بنگاهی، بین صنعت و دانشگاه)	14	138	نگرش به ریسک کارآفرینی	4
134	تمایل به تفویض اختیارات مدیریتی	15	138	واردات کالا و خدمات (درصد از تولید ناخالص داخلی)	5

معاونت بررسی های اقتصادی

ردیف	مولفه	رتبه
16	نسبت دستمزد و حقوق کارگران زن نسبت به کارگران مرد (درصد)	134
17	ارائه آموزش ضمن خدمت به کارکنان	134
18	اطمینان دولت از ثبات سیاسی	134
19	دست و پا گیر بودن و بار مقررات دولتی	133
20	همکاری در روابط نیروی کار- کارفرما	132

ردیف	مولفه	رتبه
6	حاکمیت سهامداران	137
7	زمان مورد نیاز برای شروع یک کسب و کار	136
8	استحکام مالی بانک ها	136
9	مهارت فارغ التحصیلان	136
10	حمایت از مالکیت فکری	136

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

همچنین در میان ۱۰۳ مولفه این شاخص، بیشترین بهبود امتیاز مربوط به مولفه نرخ بازرستانی مطالبات کسب و کارهای ورشکسته، تعداد کاربران اینترنت و میانگین سال های تحصیل و بیشترین تضعیف امتیاز ایران متعلق به زمان مورد نیاز برای شروع یک کسب و کار و نسبت کفایت سرمایه قانونی بانک ها و تورم بوده است. در ادامه هر یک از ارکان ۱۲ گانه شاخص رقابت پذیری به تفکیک مولفه ها مورد بررسی قرار می گیرد.

رکن اول: نهادها

نخستین رکن از ارکان ۱۲ گانه شاخص رقابت پذیری جهانی، رکن نهادها است که شامل ۸ نماگر است و توسط ۲۶ مولفه اندازه گیری می شود (جدول ۶).

ایران در رکن نهادها رتبه ۱۲۰ ام را در میان ۱۴۱ کشور مورد بررسی به خود اختصاص داده که نسبت به سال گذشته یک پله بهبود یافته است. در سال ۲۰۱۹، امتیاز ایران نیز در این رکن، ۴۲٫۵ بوده که نسبت به سال قبل، یک واحد کاهش یافته است. بررسی ها نشان می دهد بهترین عملکرد در میان کشورهای مورد بررسی به لحاظ رکن نهادها متعلق به کشور فنلاند بوده است.

در میان مولفه های مربوط به رکن نهادها، ایران در مولفه های سرمایه اجتماعی و امنیت با رتبه های ۵۶ ام و ۸۲ ام بهترین جایگاه و در مولفه حاکمیت سهامداران با رتبه ۱۳۷ ام بدترین جایگاه را به خود اختصاص داده است. همچنین بررسی ۲۶ مولفه این رکن گویای تغییرات ذیل در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ بوده است:

- بیشترین بهبود امتیاز ایران: مولفه سرمایه اجتماعی و مولفه قدرت استانداردهای حسابداری و گزارش دهی مالی
- بیشترین تضعیف امتیاز ایران: مولفه دست و پا گیر بودن و بار مقررات دولتی و مولفه کارآمدی چارچوب قانونی برای به چالش کشیدن مقررات

جدول ۶- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن نهادها در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن اول: نهادها									
امنیت	-	82	-	72.8	76.1	فنلاند	-	-	-
جرم سازمان یافته	کیفی	107	3.9	49.1	57.4	فنلاند	1.49	6.78	5.42
نرخ قتل عمد (در هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)	کمی	75	2.5	93.2	93.3	۱۴ کشور	0	61.8	1.2
رواج تروریسم	کمی	107	97.6	97.6	97.6	۲۵ کشور	0	100	99.98
قابل اعتماد بودن خدمات پلیس	کیفی	84	4.1	51.3	56	فنلاند	0	6.72	4.29
سرمایه اجتماعی									
سرمایه اجتماعی (شاخص جهانی رفاه لگاتوم)	کمی	51	52.8	52.8	51.1	نیوزیلند	0	66.85	56.57
کنترل و توازن									
شفافیت بودجه (شاخص ارزیابی بازبودن بودجه)	کیفی	-	-	5.8	-	نیوزیلند - آفریقای جنوبی	0	89	45
استقلال قضایی	کیفی	97	3.1	34.7	41.5	فنلاند	0	6.64	3.32
کارآمدی چارچوب قانونی برای به چالش کشیدن مقررات	کیفی	130	2.4	22.8	31.6	فنلاند	0	5.68	3.16
آزادی مطبوعات (شاخص جهانی آزادی مطبوعات)	کیفی	136	64.4	35.6	39.3	نروژ	0	78.92	24.94
عملکرد بخش عمومی									
دست و پا گیر بودن و بار مقررات دولتی	کیفی	133	2.4	24	34.4	سنگاپور	0	5.46	3.41
کارآمدی چارچوب قانونی برای حل و فصل دعاوی	کیفی	122	2.7	27.8	35.3	سنگاپور	0	6.2	3.61
مشارکت الکترونیکی شهروندان در تصمیم گیری ها و سیاست های دولت (شاخص مشارکت الکترونیکی)	کمی	102	0.53	52.8	52.8	۳ کشور	0	1	0.56
شفافیت									
رواج فساد (شاخص ادراک فساد)	کمی	116	28	28	30	دانمارک	0	88	38.5
حقوق مالکیت									
حمایت از حقوق مالکیت از جمله دارایی های مالی	کیفی	123	3.5	42.2	48	فنلاند	0	6.6	4.6
حمایت از مالکیت فکری	کیفی	136	2.7	28.9	36.8	فنلاند	0	6.53	4.02
کیفیت اداره امور املاک	کیفی	74	15	50	50	۵ کشور	0	28.5	17.5
حاکمیت شرکتی									
قدرت استانداردهای حسابداری و گزارش دهی مالی	کیفی	125	3.6	43.9	42.8	فنلاند	0	6.53	4.48
مقررات مربوط به تضاد منافع	کیفی	121	4	40	40	کنیا	0	9.7	7
حاکمیت سهامداران	کیفی	137	2.7	27	27	قزاقستان	9	9	5.3
آینده گرایی دولت									
نحوه اطمینان یابی دولت از ثبات محیط سیاسی	کیفی	134	2.4	23.6	-	سوئیس	0	6.38	3.74
پاسخگویی موثر دولت در برابر تغییرات	کیفی	115	2.9	31.9	-	سنگاپور	0	6.11	3.89
سازگاری چارچوب قانونی با مدل های تجاری دیجیتال	کیفی	95	3.3	37.9	-	ایالات متحده آمریکا	0	5.68	3.99
چشم انداز بلندمدت دولت	کیفی	126	2.7	27.8	-	سنگاپور	0	6.47	4.41
تنظیم مقررات کارایی انرژی	کیفی	16	75.7	75.7	-	ایتالیا	0	89.15	38.27
تنظیم مقررات در حوزه انرژی تجدید پذیر	کیفی	47	59	59	-	آلمان	0	96.57	36.72
معاهدات در حال اجرای مرتبط با محیط زیست	کمی	79	21	72.4	-	۶ کشور	0	29	22.5

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن دوم: زیرساخت

رکن زیرساخت در شاخص رقابت پذیری جهانی شامل ۲ نماگر بوده که توسط ۱۲ مولفه اندازه گیری می شوند. در رکن زیرساخت ایران رتبه ۸۰ ام را در میان ۱۴۱ کشور جهان از آن خود کرده که نسبت به سال قبل ۴ پله تنزل یافته است. امتیاز ایران در این رکن ۶۴٫۸ بوده که نسبت به سال ۲۰۱۸ حدود ۰٫۶ واحد کاهش یافته است. بررسی ها نشان می دهد کشور سنگاپور بهترین عملکرد را در میان کشورهای جهان به لحاظ رکن زیرساخت داشته است. در میان مولفه های مربوط به رکن زیرساخت، ایران در مولفه زیرساخت اتصال بنادر به خطوط کشتیرانی با رتبه ۴۱ ام بهترین جایگاه و در مولفه اطمینان از تامین آب با رتبه ۱۰۰ ام بدترین جایگاه را به خود اختصاص داده است. همچنین بررسی ۱۲ مولفه این رکن گویای تغییرات ذیل در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ بوده است:

- ✓ بیشترین بهبود امتیاز ایران: اتصال جاده های داخلی و میزان اتلاف برق در شبکه انتقال و توزیع
- ✓ بیشترین تضعیف امتیاز ایران: افراد استفاده کننده از آب ناسالم (بر اساس درصد از جمعیت) و اطمینان از تامین آب

جدول ۷- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن زیرساخت در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن دوم: زیرساخت	-	80	-	64.8	65.4	سنگاپور	-	-	-
زیرساخت حمل و نقل	-	82	-	46.8	46.3	سنگاپور	-	-	-
اتصال جاده ها	کمی	42	85.4	85.4	77.2	۳ کشور	0	100	75.71
کیفیت زیرساخت جاده ای	کیفی	79	3.9	48.1	48.5	سنگاپور	0	6.45	4.73
تراکم خطوط ریلی (بر اساس کیلومتر خط ریلی در هر ۱۰۰۰ کیلومتر مربع)	کمی	67	5.5	13.8	12.3	۲۴ کشور	0	281.52	22.6
کارایی خدمات قطارها	کیفی	52	3.7	44.6	46.6	ژاپن	0	6.76	4.34
اتصال خطوط هوایی با جهان	کمی	49	80533.3	59	59	۸ کشور	0	7293521.5	269311.19
کارایی خدمات حمل و نقل هوایی	کیفی	132	3.1	35.2	37.8	سنگاپور	0	6.73	4.81
اتصال بنادر با خطوط کشتیرانی جهان	کمی	41	42.5	42.5	40.8	۵ کشور	0	187.78	21.19
کارایی خدمات بندری	کیفی	87	3.7	45.6	48.1	سنگاپور	0	6.45	4.52
زیرساخت آب و برق	-	76	-	82.7	84.5	ایسلند	-	-	-
دسترسی به برق (بر اساس درصد از جمعیت)	کمی	78	99.1	99.1	99.2	۶۷ کشور	0	100	80.32
میزان اتلاف برق در شبکه انتقال و توزیع (بر اساس درصد از ستانده)	کمی	75	11.7	92	88.6	۱۰ کشور	0	56.92	19.5
افراد استفاده کننده از آب آشامیدنی ناسالم (بر اساس درصد از کل جمعیت)	کمی	68	14.3	87.4	99.5	۲۸ کشور	0	83.37	1.77
اطمینان از تامین آب	کیفی	100	4.1	52.4	57.4	ایسلند	0	6.94	5.32

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن سوم: انطباق ICT

ایران در رکن انطباق ICT که توسط ۵ مولفه اندازه گیری می شود، در رتبه ۸۴ ام جهان قرار دارد و کشور کره جنوبی بالاترین امتیاز و رتبه را در این رکن از آن خود کرده است. رتبه ایران در رکن انطباق ICT در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال قبل ۴ پله تنزل یافته است. امتیاز ایران در این رکن در سال ۲۰۱۹، ۵۰٫۸ بوده که نسبت به سال قبل ۳٫۲ واحد یافته است.

در میان مولفه های رکن انطباق ICT، ایران در مولفه تعداد کاربران اینترنت پر سرعت باسیم بهترین رتبه (۶۹ام جهان) و در مولفه تعداد اشتراک اینترنت فیبرنوری بدترین رتبه (۱۲۵ام جهان) را به خود اختصاص داده است. همچنین بررسی ۵ مولفه این رکن گویای تغییرات ذیل در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ بوده است:

- بیشترین بهبود امتیاز ایران: تعداد کاربران اینترنت و تعداد اشتراک تلفن همراه
- بیشترین تضعیف امتیاز ایران: تعداد اشتراک اینترنت پرسرعت باسیم

جدول ۸- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن انطباق ICT در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن سوم: انطباق ICT	-	84	-	50.8	47.6	کره جنوبی	-	-	-
تعداد اشتراک تلفن همراه (در هر ۱۰۰ نفر جمعیت)	کمی	85	108.5	90.4	89.4	۶۳ کشور	0	259.43	124.58
تعداد اشتراک اینترنت پر سرعت بی سیم یا تلفن همراه (در هر ۱۰۰ نفر جمعیت)	کمی	80	68.2	-	-	امارات متحده عربی	0	250.04	98.22
تعداد اشتراک اینترنت پر سرعت باسیم یا ثابت (در هر ۱۰۰ نفر جمعیت)	کمی	69	12	24	24.8	سوئیس	0	46.33	21.31
تعداد اشتراک اینترنت فیبرنوری (در هر ۱۰۰ نفر جمعیت)	کمی	125	0	-	-	کره جنوبی		31.86	0.2
تعداد کاربران اینترنت	کمی	68	70	70	53.2	قطر	0	99.65	67.95

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن چهارم: ثبات اقتصاد کلان

ایران در رکن ثبات اقتصاد کلان که توسط ۲ مولفه اندازه گیری می شود، ۱۳۴ امین کشور جهان است و جایگاه آن نسبت به سال قبل ۱۷ پله تنزل یافته است. امتیاز ایران در این رکن ۵۲٫۲ واحد بوده که نسبت به سال قبل ۱۴٫۷ واحد کاهش یافته است. ۳۳ کشور جهان رتبه های اول در ثبات اقتصاد کلان را به خود اختصاص داده اند. ۸۸ کشور نیز از منظر مهار تورم جزء موفق ترین کشورها هستند.

معاونت بررسی های اقتصادی

در میان دو مولفه های این رکن، ایران ۱۳۵ امین کشور از لحاظ تورم و ۶۴ امین کشور از لحاظ پویایی بدهی است. مولفه پویایی بدهی تغییر در بدهی عمومی را که بوسیله رتبه اعتباری کشورها و سطح بدهی نسبت به تولید ناخالص داخلی آنها موزون شده است، اندازه گیری می کند. منظور از تغییر بدهی تفاوت نسبت ارزش مورد انتظار بدهی به تولید ناخالص داخلی در سال های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ است.

همچنین بررسی امتیاز این مولفه ها گویای تغییرات ذیل در سال ۲۰۱۹ نسبت به ۲۰۱۸ است:

- بیشترین بهبود امتیاز: پویایی بدهی
- بیشترین تضعیف امتیاز: تورم

جدول ۹- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن ثبات اقتصاد کلان در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن چهارم: ثبات اقتصاد کلان	-	134	-	52.2	66.9	۳۳ کشور	-	-	-
تورم (درصد)	کمی	135	20.4	54.4	84.4	۸۸ کشور	0.01	465141.56	2.18
پویایی بدهی	کمی	64	50	50	49	۳۴ کشور	0	100	74.95

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد

رکن پنجم: سلامت

رکن سلامت در شاخص رقابت پذیری جهانی در سال ۲۰۱۹ تنها توسط مولفه امید به زندگی سالم ارزیابی می شود. در میان ۱۴۱ کشور مورد بررسی هنگ کنگ، ژاپن، سنگاپور و اسپانیا بهترین عملکرد را در این رکن داشته اند. رتبه ایران در این رکن در سال ۲۰۱۹ از میان ۱۴۱ کشور جهان ۷۲ ام بوده که نسبت به سال قبل ۱۲ رتبه بهبود یافته است. امتیاز ایران در این رکن ۸۰٫۴ بوده که نسبت به سال قبل ۲٫۹ واحد افزایش یافته است. امتیاز ایران در مولفه امید به زندگی سالم نیز حدود ۳ واحد افزایش یافته است.

جدول ۱۰- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن بهداشت در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن پنجم: سلامت	-	72	-	80.4	77.5	۴ کشور	-	-	-
امید به زندگی سالم (بر اساس سال)	کمی	71	65.7	80.4	77.5	۴ کشور	0	74.22	71.68

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن ششم: مهارت ها

معاونت بررسی های اقتصادی

رکن مهارت‌ها در شاخص رقابت پذیری جهانی شامل ۴ نماگر بوده که توسط ۹ مولفه اندازه گیری می‌شود. بررسی این رکن در سال ۲۰۱۹ نشان می‌دهد کشور سوئیس بهترین عملکرد را از منظر این رکن اصلی در سال ۲۰۱۹ در میان سایر کشورهای جهان به خود اختصاص داده است.

ایران ۹۲ امین کشور از میان ۱۴۱ کشور در رکن مهارت‌ها بوده که جایگاه آن نسبت به سال قبل یک پله تضعیف شده است. امتیاز ایران در این رکن ۵۷,۲ بوده که نسبت به سال قبل ۰,۲ واحد بهبود یافته است. در میان مولفه‌های رکن مهارت‌ها، بهترین رتبه ایران مربوط به مولفه امید به تحصیل (رتبه ۵۷ ام و امتیاز ثابت نسبت به سال قبل) و بدترین رتبه مربوط به مولفه مهارت فارغ التحصیلان (رتبه ۱۳۶ ام) می‌باشد. بررسی ۹ مولفه این رکن گویای این است که به طور کلی در مولفه‌های این رکن تنها در دو مولفه میانگین سال‌های تحصیل و امید به تحصیل امتیاز ایران در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ بهبود یافته و در سایر مولفه‌ها امتیاز ایران تضعیف شده است. بیشترین بهبود و تضعیف امتیاز در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ مطابق ذیل بوده است:

- بیشترین بهبود امتیاز ایران: میانگین سال‌های تحصیل و امید به تحصیل
- بیشترین تضعیف امتیاز ایران: مهارت فارغ التحصیلان و استفاده از تفکر انتقادی در تدریس

جدول ۱۱- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه‌های مرتبط با رکن مهارت‌ها در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن ششم: مهارت‌ها	-	92	-	57.2	57	سوئیس	-	-	-
نیروی کار فعلی	-	80	-	54.3	49.7	سوئیس	-	-	-
میانگین سال‌های تحصیل (سال)	کمی	61	10	66.7	53.3	آلمان	0	14.13	8.36
مهارت‌های نیروی کار فعلی	-	118	-	41.8	46.1	سوئیس	-	-	-
ارائه آموزش ضمن خدمت به کارکنان	کیفی	134	3.1	34.3	39.8	سوئیس	0	5.74	4.23
کیفیت آموزش ضمن خدمت به کارکنان	کیفی	115	3.5	41.5	45.1	سوئیس	0	6.45	4.18
مهارت فارغ التحصیلان	کیفی	136	3	33.2	41.5	سوئیس	0	5.89	4.11
مهارت‌های دیجیتالی جمعیت فعال	کیفی	76	4.1	51.8	53.8	فنلاند	0	5.83	4.28
سهولت یافتن نیروی کار ماهر	کیفی	103	3.9	48.1	50.2	ایالات متحده آمریکا	0	5.32	4.2
نیروی کار آتی	-	93	-	61.5	64.2	دانمارک	-	-	-
امید به تحصیل (بر اساس سال)	کمی	57	14.9	82.7	82.7	۱۱ کشور	0	22.1	13.59
مهارت‌های نیروی کار آتی	-	115	-	40.2	45.8	فنلاند	-	-	-
تفکر انتقادی و خلاقانه در تدریس	کیفی	128	2.6	26.7	33.5	فنلاند	0	5.58	3.35
نسبت دانش آموز به معلم در آموزش ابتدایی	کمی	104	28.5	53.7	58.1	۵ کشور	0	69.51	28.98

منبع داده‌ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن هفتم: بازار محصول

رکن بازار محصول در شاخص رقابت پذیری جهانی شامل ۲ نماگر بوده که توسط ۷ مولفه اندازه گیری می شود. جایگاه ایران در رکن بازار محصول در سال ۲۰۱۹ برابر با ۱۳۳ ام بوده که نسبت به سال قبل یک پله تضعیف شده است. امتیاز ایران در سال ۲۰۱۹ در این رکن ۴۱٫۶ بوده که نسبت به سال قبل ۰٫۴ واحد کاهش یافته است. بهترین عملکرد این رکن مربوط به کشور هنگ کنگ می باشد.

در میان مولفه های مربوط به رکن بازار محصول، ایران در مولفه میزان تسلط بازار بنگاه ها با رتبه ۶۱ ام جهان بهترین جایگاه و در مولفه تعرفه های تجاری با رتبه ۱۴۱ ام جهان بدترین جایگاه را به خود اختصاص داده است. همچنین بررسی ۷ مولفه این رکن گویای تغییرات ذیل در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ بوده است:

- بیشترین بهبود امتیاز ایران: میزان تسلط بازار بنگاه ها و رواج موانع غیر تعرفه ای
- بیشترین تضعیف امتیاز ایران: تاثیر مخرب مالیات ها و یارانه ها بر رقابت و رقابت در خدمات

جدول ۱۲- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن بازار محصول در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن هفتم: بازار محصول	-	133	-	41.6	42	هنگ کنگ	-	-	-
رقابت داخلی	-	119	-	43.4	45	هنگ کنگ	-	-	-
تاثیر مخرب مالیات ها و یارانه ها بر رقابت	کیفی	130	2.8	30.6	38	سنگاپور	0	5.79	3.7
میزان تسلط برخی بنگاه ها در بازار	کیفی	61	3.8	47.4	43.7	سوئیس	0	5.8	3.48
رقابت در خدمات	کیفی	130	4.1	52.2	53.1	هنگ کنگ	0	6.18	4.79
باز بودن تجارت	-	139	-	39.8	39.1	سنگاپور	-	-	-
رواج موانع غیر تعرفه ای	کیفی	119	4	49.4	48.6	سنگاپور	0	6.02	4.38
تعرفه های تجاری (میانگین موزون نرخ تعرفه)	کمی	141	26.95	0	0	هنگ کنگ	0	26.95	8.43
پیچیدگی نظام تعرفه ای	کیفی	81	5.2	69.4	69.4	هنگ کنگ	0	7	5.28
کارآمدی ترخیص گمرکی مرزی	کیفی	71	2.6	40.6	40.6	آلمان	0	4.09	2.89

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن هشتم: بازار کار

معاونت بررسی های اقتصادی

رکن بازار کار در شاخص رقابت پذیری جهانی شامل ۲ نماگر بوده که توسط ۱۲ مولفه اندازه گیری می شود. در میان ۱۴۱ کشور مورد بررسی در این رکن در سال ۲۰۱۹، سنگاپور بهترین جایگاه را به خود اختصاص داده است. ایران جایگاه خوبی در این رکن، نداشته و ۱۴۰ امین کشور از منظر رقابت پذیری بازار کار است که جایگاه آن نسبت به سال قبل ۵ پله تضعیف شده است. امتیاز ایران در این رکن ۴۱٫۳ بوده که نسبت به سال قبل ۱٫۸ واحد کاهش یافته است. در میان نماگرهای این رکن نیز از منظر انعطاف پذیری، ایران ۱۳۵ امین کشور و از منظر شایسته سالاری و ایجاد انگیزه ۱۳۹ امین کشور است. در میان مولفه های مربوط به رکن بازار کار، ایران در مولفه حمایت از حقوق کارگران با رتبه ۹۳ام بهترین جایگاه و در مولفه سهولت استخدام نیروی کار خارجی با رتبه ۱۳۹ام بدترین جایگاه را به خود اختصاص داده است.

ایران به طور تقریبی در تمام مولفه های مورد بررسی رکن بازار کار در سال ۲۰۱۹ امتیاز کمتری نسبت به سال ۲۰۱۸ بدست آورده و تنها در سه مولفه هزینه های تعدیل کارکنان، رعایت حقوق کارکنان و نسبت حقوق کارکنان زن به مرد، امتیاز آن بهبود یافته است. بررسی ۱۲ مولفه این رکن گویای تغییرات ذیل در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ بوده است:

- بیشترین بهبود امتیاز ایران: حمایت از حقوق کارکنان و نسبت دستمزد و حقوق کارکنان زن نسبت به کارکنان مرد
- بیشترین تضعیف امتیاز ایران: سیاست های فعال بازار کار و سهولت استخدام نیروی کار خارجی

جدول ۱۳- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن بازار کار در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن هشتم: بازار کار	-	140	-	41.3	43.1	سنگاپور	-	-	-
انعطاف پذیری	-	135	-	45.2	47.5	سنگاپور	-	-	-
هزینه های تعدیل نیروی کار (بر اساس هفته های دریافت حقوق)	کمی	105	23.1	60.2	60.2	۸ کشور	0	73.6	19.3
رویه های استخدام و اخراج نیروی کار	کیفی	112	3.3	38.8	43.9	هنگ کنگ	0	5.84	3.79
همکاری در روابط نیروی کار- کارفرما	کیفی	132	3.6	42.5	43.6	سنگاپور	0	6.12	3.97
انعطاف پذیری در تعیین دستمزد	کیفی	127	4.2	53.1	54.1	استونی	0	6.2	4.61
سیاست های فعال بازار کار	کیفی	111	2.5	24.7	31.4	سوئیس	0	5.75	3.94
رعایت حقوق کارکنان (شاخص جهانی حقوق نیروی کار)	کمی	93	64	64	62.9	اسلواکی- سوئد	0	100	10
سهولت استخدام نیروی کار خارجی	کیفی	139	2.8	30.4	36.2	آلبانی	0	5.82	4.08
جابه جایی نیروی کار داخلی	کیفی	116	3.9	47.8	47.8	ایالات متحده آمریکا	0	5.5	4.32
شایسته سالاری و ایجاد انگیزه	-	139	-	37.5	38.7	دانمارک	-	-	-

معاونت بررسی های اقتصادی

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
اتکا به مدیران حرفه‌ای (بر اساس شایستگی و صلاحیت نه رابطه)	کیفی	135	3.1	35.2	37.1	فنلاند	0	6.2	4.2
تناسب پرداخت‌ها با بهره‌وری نیروی کار	کیفی	126	3.2	37.4	41.3	هنگ کنگ	0	5.55	4.51
نسبت دستمزد و حقوق کارکنان زن نسبت به کارکنان مرد (درصد)	کمی	134	0.22	2.2	1.4	۴ کشور	0	1.05	0.7
نرخ مالیات نیروی کار و پرداخت‌های اجباری کارفرما (براساس درصد از سود)	کمی	112	25.9	75.1	75.1	۲۴ کشور	0	49.7	7

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن نهم: نظام مالی

رکن نظام مالی در شاخص رقابت پذیری جهانی شامل ۲ نماگر بوده که توسط ۹ مولفه اندازه‌گیری می‌شود. ایران ۱۲۳امین کشور جهان از منظر نظام مالی است و در میان ۱۴۱ کشور مورد بررسی در این رکن کشور هنگ کنگ، بهترین عملکرد مالی جهان را دارد.

رتبه ایران در رکن نظام مالی در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸، ۲۵ پله تضعیف یافته است. امتیاز ایران در این رکن در سال ۲۰۱۹، معادل ۴۷٫۵ بوده که نسبت به سال قبل ۵ واحد کاهش یافته است. در میان نماگرهای رکن نظام مالی، ایران ۸۸ امین کشور از منظر بدهی و ۱۳۷ امین کشور از منظر ثبات است. در میان مولفه‌های مربوط به رکن نظام مالی، بهترین رتبه ایران متعلق به مولفه تامین اعتبار داخلی برای بخش خصوصی (رتبه ۵۹ ام) و بدترین آن متعلق به نسبت کفایت سرمایه قانونی بانک‌ها (۱۴۱ امین کشور) بوده است. همچنین بررسی ۹ مولفه این رکن گویای تغییرات ذیل در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ بوده است:

- بیشترین بهبود امتیاز ایران: دسترسی به سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز و تامین اعتبار داخلی برای بخش خصوصی
- بیشترین تضعیف امتیاز ایران: نسبت کفایت سرمایه قانونی بانک‌ها و استحکام مالی بانک‌ها

جدول ۱۴- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه‌های مرتبط با رکن نظام مالی در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن نهم: نظام مالی	-	123	-	47.5	52.5	هنگ کنگ	-	-	-
بدهی	-	88	-	32.8	33.4	ایالات متحده آمریکا	-	-	-
تامین اعتبار داخلی برای بخش خصوصی (درصدی از GDP)	کمی	59	62.9	66.2	62.4	۳۰ کشور	0	222.65	51.32

معاونت بررسی های اقتصادی

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط	کیفی	126	2.9	30.8	32.2	فنلاند	0	5.49	3.98
دسترسی به سرمایه گذاری مخاطره آمیز	کیفی	121	2.2	27	23	ایالات متحده آمریکا	0	5.23	3.31
ارزش بازار سرمایه (درصدی از GDP)	کمی	69	24.6	24.6	25.3	۱۶ کشور	0	1099.58	1.8
حق بیمه دریافتی (درصد از GDP)	کمی	۸۴	1.3	۲۱,۵	۲۳,۸	۱۷ کشور	0	۱۶,۱۱	۰,۳۵
ثبات									
سلامت بانک ها	کیفی	136	2.8	29.9	34.7	فنلاند	0	6.73	4.86
مطالبات غیر جاری (بر اساس سهم از ارزش ناخالص پرتفوی وام بانک ها)	کمی	114	11.4	78	80.8	۳ کشور	0	54.54	4.72
شکاف اعتباری (واحد درصد)	کمی	122	4.4	93.7	93.7	۹۸ کشور	52.47	17.15	9.78
نسبت کفایت سرمایه قانونی بانک ها (سهم از مجموع دارایی های موزون شده به ریسک)	کمی	141	5.1	62.3	96.1	۷۴ کشور	0	34.67	17.84

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن دهم: اندازه بازار

رکن اندازه بازار در شاخص رقابت پذیری جهانی توسط ۲ مولفه اندازه گیری می شود و رتبه نخست این رکن در جهان متعلق به کشور چین است.

رتبه ایران در رکن اندازه بازار در سال ۲۰۱۹ رتبه ۲۱ ام جهان بوده که نسبت به سال قبل دو پله تضعیف شده است. امتیاز ایران در این رکن نیز در سال ۲۰۱۹ برابر با ۷۴,۱ بوده که نسبت به سال ۲۰۱۸ حدود ۰,۴ واحد کاهش یافته است. در میان ۲ مولفه تولید ناخالص داخلی و واردات کالا و خدمات در رکن اندازه بازار، ایران در مولفه تولید ناخالص داخلی ایران بر حسب برابری قدرت خرید (رتبه ۱۸ام) بهترین جایگاه را و در مولفه واردات کالا و خدمات (۱۳۸ام) بدترین جایگاه را داشته است.

جدول ۱۵- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن اندازه بازار در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن دهم: اندازه بازار	-	21	-	74.1	74.5	چین	-	-	-

معاونت بررسی های اقتصادی

980.79	22462.5	0	چین	-	-	1432	18	کمی	تولید ناخالص داخلی (بر حسب برابری قدرت خرید - میلیارد دلار آمریکا)
65.28	195.26	0	هنگ کنگ	-	-	15.9	138	کمی	واردات کالا و خدمات (درصد از تولید ناخالص داخلی)

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن یازدهم: پویایی کسب و کار

رکن پویایی کسب و کار در شاخص رقابت پذیری جهانی شامل ۲ نماگر بوده که توسط ۸ مولفه اندازه گیری می شود. بهترین عملکرد پویایی کسب و کار در جهان در سال ۲۰۱۹ متعلق به کشور ایالات متحده آمریکا است و ایران در جایگاه ۱۳۲ ام جهان در این رکن قرار دارد که نسبت به سال ۲۰۱۸ جایگاه آن ۱۳ پله تضعیف شده است. امتیاز ایران در این رکن ۴۴,۳ بوده که نسبت به سال قبل ۰,۷ واحد کاهش یافته است. در میان مولفه های مورد بررسی این رکن، بهترین رتبه ایران متعلق به مولفه هزینه شروع یک کسب و کار (رتبه ۳۲ام) و بدترین رتبه ایران متعلق به مولفه نگرش به ریسک کارآفرینی (رتبه ۱۳۸ام) بوده است. همچنین بررسی ۸ مولفه این رکن گویای تغییرات ذیل در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ بوده است:

- بیشترین بهبود امتیاز ایران: نرخ بازستانی مطالبات کسب و کارهای ورشکسته و هزینه شروع یک کسب و کار
- بیشترین تضعیف امتیاز ایران: زمان مورد نیاز برای شروع یک کسب و کار و نگرش به ریسک کارآفرینی

جدول ۱۶- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن پویایی کسب و کار در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن یازدهم: پویایی کسب و کار	-	132	-	44.3	50	ایالات متحده آمریکا	-	-	-
الزامات اداری	-	127	-	49.6	58.1	ایالات متحده آمریکا	-	-	-
هزینه شروع یک کسب و کار (بر اساس درصد از سرانه درآمد ناخالص ملی)	کمی	32	1.2	99.4	99.3	اسلوونی - انگلستان	0	391.3	31
زمان مورد نیاز برای شروع یک کسب و کار (بر اساس روز)	کمی	136	72.5	27.6	85.4	نیوزیلند	0	230	51.5
نرخ بازستانی مطالبات کسب و کارهای ورشکسته (سنت بازستانی از هر دلار مطالبات)	کمی	71	37.1	39.9	16.6	ژاپن	0	92.4	14.5

معاونت بررسی های اقتصادی

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
چارچوب قانونی و ورشکستگی (شاخص کفایت و یکپارچگی چارچوب رسیدگی)	کمی	120	5	31.3	31.3	۶ کشور	0	15	12.5
فرهنگ کار آفرینی	-	131	-	39.1	41.9	اسرائیل	-	-	-
نگرش به ریسک کارآفرینی	کیفی	138	3	33.6	38	اسرائیل	0	5.96	3.81
تمایل به تفویض اختیارات مدیریتی	کیفی	134	3.3	37.9	39.7	دانمارک	0	5.94	4.1
رشد بنگاه های نوآور	کیفی	90	3.8	47.1	48.2	اسرائیل	0	5.85	4.44
استقبال بنگاه ها از ایده های تحول آفرین و پرریسک کسب و کار	کیفی	113	3.3	37.9	41.6	اسرائیل	0	5.11	3.86

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

رکن دوازدهم: قابلیت نوآوری

رکن قابلیت نوآوری در شاخص رقابت پذیری جهانی شامل ۳ نامگر بوده که توسط ۱۰ مولفه اندازه گیری می شود. قابلیت نوآوری ایران جایگاه ۷۱ ام را در میان ۱۴۱ کشور مورد بررسی به خود اختصاص داده و کشور آلمان رتبه اول جهان را در این رکن در سال ۲۰۱۹ از آن خود کرده است. رتبه ایران در رکن قابلیت نوآوری در سال ۲۰۱۹ در مقایسه با سال ۲۰۱۸، ۶ واحد تضعیف شده است. امتیاز ایران در رکن قابلیت نوآوری در سال ۲۰۱۹ برابر با ۳۸ بوده که نسبت به سال قبل ۰٫۴ واحد افزایش یافته است. بهترین رتبه ایران در رکن قابلیت نوآوری مربوط به مولفه برتری موسسات تحقیقاتی ایران در جهان (رتبه ۱۵ ام) است که این مولفه بهترین رتبه را در میان تمام ارکان اصلی و مولفه های کل شاخص به خود اختصاص داده است. بدترین رتبه این رکن نیز متعلق به مولفه همکاری ذینفعان (رتبه ۱۳۴ ام) است. همچنین بررسی ۱۰ مولفه این رکن گویای تغییرات ذیل در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ بوده است:

- بیشترین بهبود امتیاز ایران: برتری موسسات تحقیقاتی در جهان و تعداد درخواست های ثبت نشان تجاری
- بیشترین تضعیف امتیاز ایران: همکاری ذینفعان در نوآوری و پیچیدگی تصمیم خریدار

جدول ۱۷- مقایسه وضعیت ایران و جهان در مولفه های مرتبط با رکن قابلیت نوآوری در سال ۲۰۱۹

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
رکن دوازدهم: قابلیت نوآوری	-	71	-	38	37.6	آلمان	-	-	-
تعامل و تنوع	-	126	-	30.4	31.2	سنگاپور	-	-	-
تنوع نیروی کار (از نظر قومیت، مذهب و جنسیت)	کیفی	127	3.7	45.4	44.2	سنگاپور	0	5.79	4.25
وضعیت توسعه خوشه ها	کیفی	92	3.5	42.1	43.9	ایتالیا	0	5.5	4.24

معاونت بررسی های اقتصادی

ارکان شاخص	نوع متغیر	رتبه	ارزش متغیر	امتیاز فعلی	امتیاز قبلی	بهترین کشور	حداقل ارزش جهان	حداکثر ارزش جهان	متوسط ارزش جهان
همکاری و مشارکت در اختراعات ثبت شده بین المللی (بر اساس تعداد در هر میلیون نفر جمعیت)	کمی	90	0.07	2.2	1.9	۵ کشور	0	71.42	0.01
همکاری ذینفعان در نوآوری (درون بنگاهی، بین بنگاهی، بین صنعت و دانشگاه)	کیفی	134	2.9	32	34.9	اسرائیل	0	5.44	4.02
تحقیق و توسعه	-	45	-	35.9	34.5	ژاپن	-	-	-
انتشارات علمی	کمی	42	261	82.5	81.3	۹ کشور	0	2088	335.67
تعداد درخواست های ثبت اختراع (نسبت به میلیون نفر جمعیت)	کمی	99	0.11	1.9	1.4	۸ کشور	0	490.35	0.01
هزینه تحقیق و توسعه (بر اساس درصد از تولید ناخالص داخلی)	کمی	86	0.3	8.4	10.8	۷ کشور	0	4.25	4.23
برتری موسسات تحقیقاتی هر کشور در جهان (شاخص رتبه بندی نهادهای تحقیقاتی خصوصی و عمومی در کشورها)	کمی	15	0.2	50.9	44.2	۷ کشور	0	4.06	0.16
تجاری سازی	-	62	-	57.3	56.7	لوکزامبورگ	-	-	-
پیچیدگی تصمیمات خریدار	کیفی	83	3.4	40.8	43.3	کره جنوبی	0	5.43	4.52
تعداد درخواست های ثبت نشان تجاری (نسبت به میلیون نفر جمعیت)	کمی	53	948.85	73.8	70.1	۷ کشور	0	33702.96	66.48

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد و محاسبات کارشناسی

وضعیت پاسخگویی به پرسشنامه ها

نظرسنجی های گزارش شاخص رقابت پذیری سال ۲۰۱۹ مجمع جهانی اقتصاد از میان ۱۶۹۳۶ مجری کسب و کار انجام شده که از این میان، ۱۲۹۸۷ پاسخ تایید شده است. در سال ۲۰۱۹ بیش از نیمی از نظرسنجی ها (۵۹,۱٪) به طور آنلاین انجام شده که این نظرسنجی شامل ۷۸ سوال بوده است. در ایران، تعداد پاسخ دهندگان به پرسشنامه شاخص رقابت پذیری در سال ۲۰۱۹ برابر با ۱۰۸ مورد بوده که نسبت به سال قبل کاهش داشته است (جدول ۱۸). به طور کلی، تعداد پاسخ دهندگان به این پرسشنامه در ایران با رقم مشابه در سایر کشورها تفاوت چندانی ندارد و آنچه منجر به افزایش

معاونت بررسی های اقتصادی

ضریب اطمینان دقت این شاخص در پاسخگویی به پرسشنامه ها می شود، تمرکز بر نحوه انتخاب درست پاسخ دهندگان است که ارجح است از بین فعالان اقتصادی باشند. برای تقویت صحت پاسخ ها بهتر است نحوه پاسخگویی به سوالات هم به افرادی که در تکمیل پرسشنامه ها مشارکت می کنند، آموزش داده شود.

جدول ۱۸- تعداد پاسخ دهندگان به پرسشنامه های شاخص رقابت پذیری-نفر

نام کشور	۲۰۱۸	۲۰۱۹
ایران	۱۴۳	۱۰۸
ترکیه	۸۰	۸۸
کره جنوبی	۱۰۰	۱۰۰
عربستان سعودی	۱۰۱	۱۰۸

منبع داده ها: مجمع جهانی اقتصاد

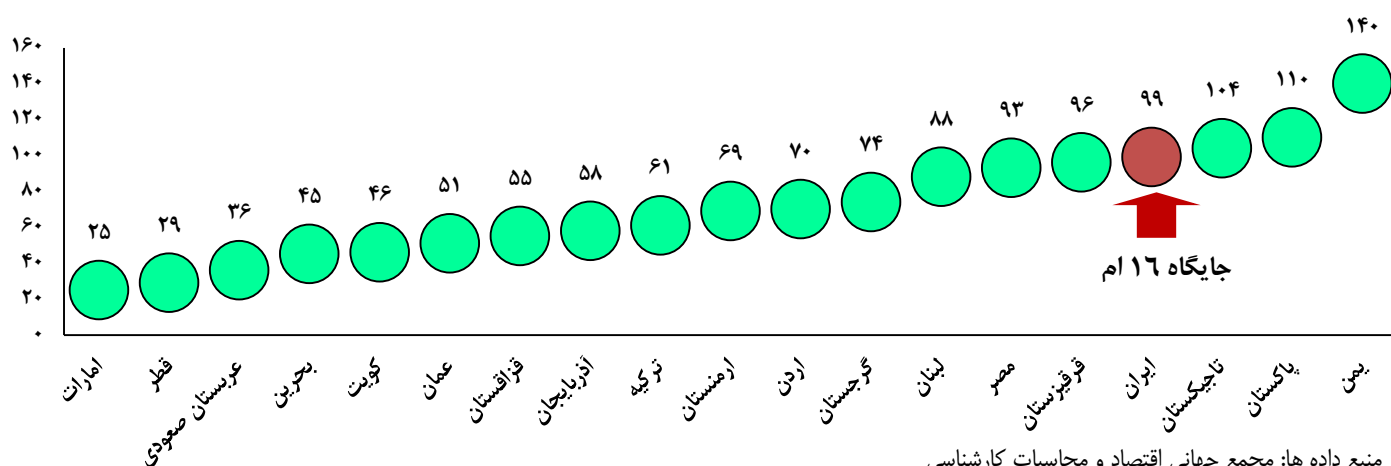
مقایسه رتبه ایران با کشورهای سند چشم انداز

بر اساس بند الف ماده ۲۲ قانون برنامه ششم توسعه، دولت مکلف شده است با اقدام قانونی در جهت اصلاح قوانین، مقررات و رویه ها، محیط کسب و کار را به گونه ای امن، سالم، سهل و شفاف سازد تا در پایان سال چهارم اجرای قانون برنامه، رتبه ایران در دو شاخص رقابت پذیری بین المللی و شاخص های بین المللی حقوق مالکیت در میان کشورهای منطقه سند چشم انداز به رتبه سوم ارتقاء یابد و هر سال بیست درصد (۲۰٪) از این هدف محقق شود.

در بررسی مقدماتی میزان حصول هدف حکم قانونی فوق در رابطه با شاخص رقابت پذیری مشخص می گردد که با توجه به نمودار ۱، جایگاه ایران به لحاظ این شاخص در میان ۱۹ کشور سند چشم انداز ۱۴۰۴، در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ دو پله تضعیف شده و از رتبه چهاردهم به رتبه شانزدهم رسیده است.

مطابق نمودار ۱، تنها سه کشور تاجیکستان، پاکستان و یمن به لحاظ شاخص رقابت پذیری جهانی رتبه های بدتری از ایران کسب کرده است. همچنین در میان کشورهای سند چشم انداز، امارات، قطر و عربستان سعودی بهترین عملکرد را دارا هستند.

نمودار ۱- جایگاه کشورهای سند چشم انداز ۱۴۰۴ در شاخص رقابت پذیری ۲۰۱۹

پتانسیل‌های بهبود جایگاه ایران در شاخص رقابت‌پذیری

در سال ۱۳۹۷ گزارش مبسوطی تحت عنوان شاخص رقابت‌پذیری جهانی راهکارهای بهبود امتیاز ایران توسط معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران منتشر شد که منضم به راهکارهایی برای بهبود مولفه‌ها با تاکید بر سه رکن بازار مالی، بازار محصول و بازار کار بود که با توجه به عدم تغییر در شرایط و محیط رقابتی اقتصاد ایران و چه بسا تضعیف برخی از مولفه‌ها، همچنان دارای اهمیت بوده و مورد تاکید هستند.

جدول ۱۹، پتانسیل‌های بهبود رتبه ایران در مولفه‌های شاخص رقابت‌پذیری جهانی را نشان می‌دهد. مولفه‌های این جدول بر اساس نوع مولفه (کمی) و بر اساس رتبه ایران (رتبه‌های بالاتر از ۷۰) انتخاب شده‌اند.

جدول ۱۹- پتانسیل‌های بهبود مولفه‌های کمی منتخب در شاخص رقابت‌پذیری جهانی ۲۰۱۹

نام مولفه	رتبه ایران	پتانسیل ارتقاء
تعرفه‌های تجاری (میانگین موزون نرخ تعرفه)	141	میانگین موزون نرخ تعرفه ایران حدود ۲۷ درصد درج شده و به لحاظ این مولفه در پایین‌ترین جایگاه در میان ۱۴۱ کشور جهان قرار گرفته است. به نظر می‌رسد چنانچه نرخ تعرفه‌های تجاری ایران به متوسط نرخ تعرفه جهان (حدود ۸,۵ درصد) نزدیک شود، رتبه ایران در این مولفه می‌تواند بهبود یابد و در جایگاه ۹۶ ام قرار گیرد.
نسبت کفایت سرمایه بانک‌ها (سهم از مجموع دارایی‌های موزون شده به ریسک)	141	ایران به لحاظ مولفه نسبت کفایت سرمایه بانک‌ها در جایگاه ۱۴۱ ام جهان قرار گرفته است که تهدیدی برای بانک‌های ایران در عمل به تعهداتشان محسوب می‌شود. ارزش متغیر ثبت شده برای این مولفه (۵ درصد) از متوسط ارزش جهان (حدود ۱۸ درصد) پایین‌تر است. به نظر می‌رسد چنانچه ارزش این مولفه به متوسط ارزش این مولفه در جهان نزدیک شود، رتبه ایران می‌تواند به ۵۸ ام جهان بهبود یابد.
واردات کالا و خدمات (درصد از تولید ناخالص داخلی)	138	ایران به لحاظ مولفه سهم واردات کالا و خدمات از تولید ناخالص داخلی کشورها، در جایگاه ۱۳۸ ام قرار گرفته است. این سهم برای ایران حدود ۱۶ درصد ثبت شده که از متوسط جهانی (حدود ۶۵,۳ درصد) بسیار پایین‌تر است. لذا به نظر می‌رسد چنانچه سهم واردات کالا و خدمات ایران از تولید ناخالص داخلی کشور افزایش یافته و به متوسط جهان نزدیک شود، رتبه ایران در این مولفه می‌تواند به ۹۱ ام جهان بهبود یابد.
زمان مورد نیاز برای شروع یک کسب و کار (بر اساس روز)	136	زمان لازم برای شروع یک کسب و کار و انجام رویه‌های قانونی لازم برای آن در ایران، حدود ۷۲,۵ روز است که منجر شده ایران در جایگاه ۱۳۶ ام جهان به لحاظ این مولفه قرار گیرد. بر اساس آمارهای مجمع جهانی اقتصاد، زمان لازم برای شروع یک کسب و کار در ۷۴ درصد کشورها، کمتر از ۲۰ روز است.
نسبت دستمزد و حقوق کارکنان زن نسبت به کارکنان مرد (درصد)	134	نسبت دستمزد و حقوق کارکنان زن به مرد در ایران حدود ۰,۲۲ درصد است. این رقم در جهان به طور متوسط حدود ۰,۷ درصد است. به نظر می‌رسد چنانچه این نسبت در ایران به میانگین ارزش جهانی برسد، رتبه ایران می‌تواند بهبود یافته و در جایگاه ۱۷۴ ام جهان قرار گیرد.
تعداد اشتراک اینترنت فیبر نوری (در هر ۱۰۰ نفر جمعیت)	125	چنانچه تعداد اشتراک اینترنت فیبر نوری در هر ۱۰۰ نفر جمعیت به ۰,۲ (متوسط ارزش این متغیر در جهان) افزایش یابد، ایران به لحاظ این مولفه می‌تواند در جایگاه ۸۶ ام در جهان قرار گیرد و رتبه آن به طور قابل ملاحظه‌ای بهبود یابد.
چارچوب قانونی ورشکستگی (شاخص کفایت و یکپارچگی چارچوب رسیدگی)	120	ایران به لحاظ مولفه چارچوب قانون ورشکستگی در جایگاه ۱۲۰ ام جهان قرار گرفته و ارزش متغیر آن (۵) از ارزش آن در جهان (۱۲,۵) پایین‌تر است. چنانچه شاخص کفایت و یکپارچگی رسیدگی بهبود یابد و ارزش متغیر در این مولفه به ارزش متوسط جهان نزدیک شود، رتبه ایران بهبود یافته و در جایگاه ۲۳ ام جهان قرار می‌گیرد.

معاونت بررسی های اقتصادی

نام مولفه	رتبه ایران	پتانسیل ارتقاء
مطالبات غیرجاری (بر اساس سهم از ارزش ناخالص پرتفوی وام بانکها)	114	چنانچه ایران بتواند نسبت مطالبات غیرجاری بانکها (۱۱,۴ درصد) را کاهش داده و به متوسط جهان (۴,۷ درصد) نزدیک کند، جایگاهش به لحاظ این مولفه در میان سایر کشورهای جهان به طور قابل ملاحظه ای بهبود یافته و می تواند به رتبه ۷۳ ام جهان برسد.
نرخ مالیات نیروی کار و پرداخت های اجباری کارفرما (بر اساس درصد از سود)	112	ایران به لحاظ مولفه مالیات نیروی کار و پرداخت های اجباری کارفرما در جایگاه ۱۱۲ ام جهان قرار دارد. بر اساس داده های مجمع جهانی اقتصاد، به نظر می رسد چنانچه نرخ مالیات و سایر پرداخت هایی که کارفرما در ایران طبق قوانین دولتی ملزم به پرداخت آن برای نیروی کار است (حدود ۲۶ درصد سود)، کاهش یابد و به متوسط جهان (۷ درصد از سود) برسد، رتبه ایران می تواند بهبود یافته و در جایگاه ۲۳ ام جهان قرار گیرد.
هزینه های تعدیل نیروی کار (بر اساس هفته های دریافت حقوق)	105	چنانچه ایران بتواند هزینه های تعدیل نیروی کار خود را کاهش داده و به متوسط جهان (۱۹,۳) نزدیک شود، رتبه ایران در این مولفه می تواند به ۸۹ ام جهان بهبود یابد.
شاخص مشارکت الکترونیکی	102	چنانچه ایران بتواند امکانات دسترسی به خدمات آنلاین و اطلاعات آنلاین را تسهیل نماید و شاخص مشارکت الکترونیکی ایران از ۰,۵۳ به رقم متوسط جهان یعنی ۰,۵۶ افزایش یابد رتبه ایران در این مولفه بهبود یافته و ایران می تواند به جایگاه ۹۸ ام جهان دست یابد.
تعداد اشتراک تلفن همراه (در هر ۱۰۰ نفر جمعیت)	85	ایران ۸۵ امین کشور از منظر تعداد اشتراک تلفن همراه در جهان است. چنانچه تعداد اشتراک تلفن همراه در ایران در هر ۱۰۰ نفر جمعیت افزایش یافته و به رقم متوسط جهان نزدیک شود جایگاه ایران در این مولفه بهبود خواهد یافت و می تواند به ۵۲ ام جهان برسد.
تعداد اشتراک اینترنت پر سرعت بی سیم یا تلفن همراه (در هر ۱۰۰ نفر جمعیت)	80	در ایران ۶۸,۲ درصد از افراد به اینترنت پرسرعت بی سیم یا تلفن همراه دسترسی دارند. چنانچه ارزش متغیر این مولفه از ارزش فعلی افزایش یافته و به ارزش جهانی نزدیک شود (۹۸,۲) رتبه ایران در این مولفه می تواند به ۳۲ ام جهان بهبود یابد.
معاهدات در حال اجرای مرتبط با محیط زیست	79	ایران ۷۹ امین کشور از حیث معاهدات در حال اجرای محیط زیستی بوده و ارزش متغیر آن تقریباً به ارزش متغیر متوسط جهان در این مولفه نزدیک است. حال چنانچه ارزش تعداد معاهدات در حال اجرای زیست محیطی در ایران افزایش کمی یابد (از ۲۱ به حدود ۲۲) رتبه ایران می تواند به ۶۹ ام جهان بهبود یابد.
امید به زندگی سالم	71	ایران از منظر امید به زندگی سالم در جایگاه ۷۱ ام جهان قرار دارد. چنانچه امید به زندگی سالم در ایران از ۷۱ سال به ۷۱,۶ سال (رقم متوسط جهان) برسد رتبه ایران از ۷۱ ام جهان به ۷ ام جهان بهبود خواهد یافت.